

Numatomi reikšmingi postūmiai lituanistinio švietimo horizonte

Aurelija BANIULAITIENĖ

Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamentas liepos pradžioje surengė nuotolinę diskusiją „Ar diasporos ateities kartos kalbės lietuviškai?“. Pripažinkime, tema skamba gana dramatiškai, nes, kaip teigė diskusijos dalyviai, šiandien padėtis tikrai nėra gera. Tik apie 6 proc. diasporos vaikų sistemingai mokosi lietuvių kalbos, o neformaliojo švietimo mokyklos gyvuoja daugiausia vaikų tėvų ir lietuviybės entuziastų dėka. Tačiau per pastarąjį pusmetį tiek diasporos organizacijos, tiek lituanistinės mokyklos, tiek valstybės institucijos atliko daug darbų šioje srityje. Todėl atsiranda vis daugiau optimizmo ir tikėjimo, kad diasporos ateities kartos tikrai kalbės lietuviškai. O liepos 1 d. per „Youtube“ Globalios Lietuvos kanalą gyvai transliuota diskusija, jos dalyvių aktyvumas ir nepaprastas bendrumo jausmas šį optimizmą dar labiau sustiprino.

Į diskusiją aktyviai įsijungė Seimo narė, LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkė, LRS Švietimo ir mokslo komiteto narė Dalia Asanavičiūtė, užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo komisijos pirmininkė, JK lietuvių bendruomenės laikinoji pirmininkė, Alytaus ambasadorė JK Alvija Černiauskaitė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo komisijos narė, Airijos švietimo tarybos narė, Kavano (Airija) lituanistinės mokyklos direktorė, Lituanistinių mokyklų asociacijos (LMA) koordinatore Donata Simonaitienė. Patirtimi ir idėjomis noriai dalijosi lituanistinių mokyklų atstovai iš viso pasaulio. Diskusijai vadovavo žinomas žurnalistas, radijo ir televizijos laidų vedėjas Aurimas Perednis.

„Kodėl taip atsitiko, kad tik toks menkas procentas diasporos vaikų lanko lietuviškas mokyklas? Kas galėtų padėti keisti?“ – pokalbio toną uždavė vedėjas A. Perednis.

Diasporos atstovė Lietuvos Respublikos Seime, puikiai susipažinusi su lietuvių bendruomenių užsienyje veikla D. Asanavičiūtė prisiminė, kad po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo ir įstojimo į Europos Sąjungą, atsivėrus sienoms ir žmonėms pajudėjus iš Lietuvos gyventi į užsienį, vaikų skaičius emigracijoje tikrai augo. Ji spėja, kad nebuvo gilios tradicijos vesti vaikus į lituanistines mokyklas, o ir mišrių šeimų pradžioje nebuvo daug, taigi pačiose šeimose buvo stengiamasi išsaugoti gimtąją kalbą. Tačiau, pripažino ji, noras integruotis toje valstybėje, kurioje gyveni, ilgainiui nemotyvavo tėvų mokyti vaikų lietuvių kalbos, gaišti laiko vežiojant į lietuviškas šeštadienines mokyklas. Taip lietuvių kalbos vaikų gyvenime mažėjo, ypač tai pasakytina apie jau ten gimusius vaikus. Anot Seimo narės, ir valstybės didelio intereso tada nebuvo, procesas buvo paliktas savieigai. Jauna nepriklausoma valstybė tuo metu turėjo pakankamai kitų rūpesčių, kuriuos reikėjo skubiai spręsti, ir iki šiol sprendžia. D. Asanavičiūtė atkreipė dėmesį, kad tada nebuvo ir diasporos atstovų Lietuvos Seime ar kitose valstybinėse institucijose, kuriems skaudėtų dėl to, kad užsienyje gyvenantys vaikai neprogresuoja arba visai nemoka lietuvių kalbos. Lituanistinis švietimas nebuvo prioritetas, todėl dabar norisi pasidžiaugti, kad padėtis keičiasi. Daugybė vykstančių diskusijų Seime ir visur kitur rodo, kad ši problema jau yra atpažįstama. Seimo narės

pastebėjimu, tik kai buvo įvardyta, kad diaspora ilgainiui gali nekalbėti lietuviškai, imtasi priemonių. Ji pripažino, kad ilgas kelias dar laukia, bet jau matyti pirmieji žingsniai. Paklausta, kokio rezultato lauktų šio Seimo kadencijos pabaigoje, Seimo narė sakė, kad norėtų užauginti lituanistines mokyklas lankančių vaikų skaičių nuo dabartinių šešių procentų iki dvylikos–dvidešimties procentų. Kaip tik birželio 30 d. Seimui svarstyti buvo pateiktas Seimo narės D. Asanavičiūtės pasirašytas ir registruotas Švietimo įstatymo 25 straipsnio pakeitimo projektas, kuriam jau pritarė visų politinių partijų frakcijų atstovai. Anot D. Asanavičiūtės, jame numatytas bent dalinis visų lituanistinių mokyklų finansavimas, taip pat lietuvių kalbos vertinimas nustatant kalbos mokėjimo lygį ir sertifikato suteikimas. Iki šiol to įstatymas nenumatė, todėl vaikai lituanistinėse mokyklose nebūdavo sertifikuojami po pasiekimų įvertinimo, o tai ypač svarbu galvojant apie grįžtamąją migraciją. Šiuo metu grįžtamoji migracija, atkreipia dėmesį ji, jau yra pliusinė. Dabar grįžę vaikai vėl testuojami, vėl nustatomas jų kalbos lygis. Važinėdama po Lietuvos miestus ir miestelius, bendraudama su sugrįžusiais tautiečiais Seimo narė pastebėjo, kad lietuviškose mokyklose imigrantų vaikai priimami į žemesnes klases, negu jie turėtų būti. Koją pakiša nepakankamai gera lietuvių kalba. Todėl taip svarbu sinchronizuoti testavimą ir sertifikavimą, kad mokiniai grįžtų su jau nustatyta kalbos mokėjimo lygiu, mokykla tai pripažintų ir iš karto būtų aišku, kiek dar papildomai valandų mokiniui reikia, kad greičiau integruotųsi į mokymosi procesą.

Airijos lituanistinio švietimo atstovė Donata Simonaitienė pripažino, kad tokiai nepalankiai situacijai susidaryti leido tam tikras nesusikalbėjimas net keliose vietose. Galbūt tėvai įsivaizduoja, kad jie patys gali pakankamai gerai išmokyti vaikus lietuvių kalbos arba vaikai kažkaip perims žinias savaime. Deja, kai šie paauga, tėvai apsižiūri, kad to nepakanka. Pačios mokyklos, kiekviena iš jų, dabar veikia taip, kaip įsivaizduoja, nes nėra aiškos bendros mokymo sistemos, nėra pagrindų, kaip mokyklas steigti, valdyti, nėra švietimo vadybos, trūksta bendros komunikacijos. Taigi reikia stiprinti pačias mokyklas. Nors kiekvienos mokyklos tikslas yra lietuvių kalba, pilietiškumo pagrindai, istorinės atminties plėtojimas, joms labiausiai trūksta pripažinimo iš Lietuvos oficialiųjų institucijų. Tėvams reikia tam tikros validacijos iš Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, pasak jų, jei mokyklą „kuruoja, prižiūri ministerija, tai viskas gerai“.

Kolegei pritardama JK lietuvių atstovė Alvija Černiauskaitė teigė, kad reikia galingos komunikacinės kampanijos, kuri parodytų, koks gėris ir prestižas yra

lituanistinis švietimas, kad dvikalbystė užsienyje yra labai teigiamas dalykas ir vaikų ateitis. Ji įsitikinusi, kad kuo daugiau įtrauksime vaikų į lituanistinį švietimą, auklėsime lietuviybės dvasia, tuo daugiau turėsime puikių, išlaikiusių identitetą ir mylinčių Lietuvą žmonių. Tai turi būti ministerijų, prezidentūros, žiniasklaidos bendras darbas. Nes dar yra žmonių, stokojančių žinių, kas tas lituanistinis švietimas. Galvojama, kad tai lietuvių kalbos mokymas Lietuvos mokyklose. „Kam to reikia?“ – klausė A. Černiauskaitė. Ji tvirtai tiki, kad lituanistinė mokykla nėra vien tik trumpalaikis ar ilgalaikis lietuvių kalbos mokymas, tai yra lietuviybės lopšys – identiteto stiprinimas ir išsaugojimas, tautinės tapatybės atradimas, visos bendrystės su Lietuva pajautimas. „Nesvarbu, kur būsi – Australijoje, Urugvajuje ar Jungtinėje Karalystėje, jeigu esi lietuvis, lietuvis būsi visur. Ir jeigu nukirsi tą giją, juk netapsi visavertis kitos šalies pilietis, neatradęs savęs. Tai turi tam tikrus psichologinius padarinius. Lituanistinė mokykla turėtų būti ta kelrodė žvaigždė sąsajai su Lietuva palaikyti“, – sakė ji.

Kolorado lituanistinės mokyklos (JAV) nuotr.

Simonaitienė, kurios vadovaujama Kavano lituanistinė mokykla Airijoje veikia

trylika metų, pastebi, kad jau užaugo karta, kai tarp tėvų ir vaikų, ypač paauglių, atsiveria didžiulė praraja: vaikai gerai perėmė tos šalies kalbą, o tėvai dažnai neturi tvirtų svetimos kalbos pagrindų. Buitinės kalbos neužtenka, kai paliečiamos sudėtingesnės temos. Tada prasideda priekaištai iš abiejų pusių. Ji akcentavo, kad reikia formuoti lietuvių kalbos įvaizdį ne kaip „atostoginės“ kalbos, bet kaip mokslo, darbo, bendravimo su bendraamžiais kalbos. Ją papildė A. Černiauskaitė sakydama, kad reikia aiškinti apie dvikalbystės, daugiakalbystės naudą vaikų ateičiai.

Viceministras Egidijus Meilūnas ne visai sutiko, kad lituanistinis švietimas buvo paliktas savieigai. Jis priminė, kad turima vienuolika formaliojo švietimo lituanistinių mokyklų, daugiausia išlaikomų Lietuvos. Jose mokosi apie du tūkstančius vaikų iš aplinkinių valstybių ir etninių žemių. Veikia tinklas neformaliojo švietimo įstaigų (iš viso 230), kurioms kartas nuo karto buvo teikiama parama. Anot jo, tiesiog anksčiau nebuvo taip gerai suvokta galimo nutautėjimo problema. O ji dabar akivaizdi. Tiems 94 procentams lituanistinių mokyklų nelankančių vaikų ryšys su Lietuva, senelių, tėvų kraštu nebus labai svarbus. Užsienio reikalų ministerijos atstovas patvirtino, kad dabar Lietuva turi strategiją, jos svarbius elementus. Pateiktą įstatymo pakeitimo projektą, kuris, tikėtina, rudenį bus priimtas, jis prilygino istoriniam įvykiui. Vis dėlto E. Meilūnas akcentavo tėvų poziciją, nes viskas prasideda nuo šeimos. Deja, dar nemaža dalis tėvų mano, kad jų vaikams nereikalinga lietuvių kalba. Viceministras pranešė, kad Užsienio reikalų ministerija sukūrė plačią darbo grupę, į kurią įeina ministerijos ir diasporos atstovai. Šiuo metu grupė rengia komunikacinę strategiją, kaip pasiekti protus ir širdis tų užsienyje gyvenančių tėvų, kurie nemoko savo vaikų lietuvių kalbos, neleidžia į lituanistines mokyklas. Veikiama visomis įmanomomis kryptimis. Viceministras E. Meilūnas patikino, kad šiame procese aktyviai dalyvauja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Airijos lituanistinių mokyklų konkurso dalyviai. Airijos LB nuotr.

Seimo narė D. Asanavičiūtė pasidžiaugė, kad lituanistinis švietimas jau yra atsiradęs ir Lietuvos Vyriausybės programoje. Anot jos, požiūris labai keičiasi, diasporos ne tik klausomasi, bet ir išgirstama. Ji pasidalijo patirtimi, kad dar visai neseniai susišnekėjimą sunkindavo skirtingas požiūris – iš diasporos kampo matoma vienaip, būnant Lietuvoje – kitaip. Netgi sudarant mokymo programas nebuvo atsižvelgta į diasporos pateiktas pastabas. Vyravo požiūris: „Mes Lietuvoje žinome geriau, kaip jums padėti.“

Paprašyta nupiešti lituanistinės mokyklos paveikslą, Kavano lituanistinės mokyklos direktorė D. Simonaitienė tvirtino, kad tai beveik neįmanoma, nes jos labai įvairios. Mokyklos labai skirtingo dydžio – gali turėti ir keturis, ir septynis šimtus mokinių, mokiniai nuo dvejų iki aštuoniolikos metų. Vienos mokyklos yra daugiau kaip socialiniai klubai, kitos kaip lituanistiniai centrai, kuriuose kalbos mokoma per projektines veiklas, susibūrimus. Dar kitos mokyklos daugiau orientuojasi į ugdymo programas, žinių vertinimą. Yra mokyklų, kurios dirba netgi pagal bendrąją Lietuvos ugdymo programą. Kai kurios užsiima ir suaugusiųjų mokymu. Lituanistinių mokyklų asociacijos koordinatore įsitikinusi, kad labai svarbu suvokti, jog tai ne vien kalbos mokykla, bet ir įstaiga, kur ugdomas

pilietiškumas, puoselėjama istorinė atmintis, netgi formuojama paauglio egzistencinė tapatybė. Paūgėję vaikai supranta, kad nėra šimtaprocentiniai airiai ar ispanai, kad juose yra dar kitas pradas. Jeigu vaikas gerai nesuvokia to prado, prasideda egzistencinė krizė, jis pradeda ieškoti savo šaknų, kaltinti tėvus, kad nevedė į mokyklą. Kiekvienos mokyklos pagrindas yra jos mokytojai. D. Simonaitienė prisipažino, kad gerų mokytojų paieška yra kiekvieno mokyklos vadovo galvos skausmas ir sunkus darbas. Ji nuolat ieško, stengiasi atrasti ir išvelgti galinčių dirbti žmonių gebėjimus. Kartais patys specialistai ateina ir pasisiūlo dirbti. Deja, motyvuoti tegalima tik pačia idėja.

Užsiminus apie nuotolinį mokymą PLB Švietimo komisijos pirmininkė A. Černiauskaitė teigė, kad tėvai pasirenka mokyklas pagal savo poreikius. Tą patį galima pasakyti ir apie nuotolinį ugdymą. Vieni pasirenka važiuoti kad ir 100 km, kad tik būtų gyvas procesas, kitiems nuotolinis mokymas yra puiki priemonė. Tai sprendimas sujungti vaikus iš tolimiausių kampelių. Ne viena mokykla tą jau įrodė. „Sakykime, Londone veikianti mokykla priima vaikus iš Belgijos ar iš Šveicarijos. Italijoje įsteigta virtuali mokykla veikia taip pat per kelias šalis – vaikai jungiasi netgi iš Azijos“, – pasakojo ji. Anglijos lietuvė tiki, kad nuotolinis mokymas nenusileidžia kokybei, išlaiko standartus, bet asmeninio socialinio kontakto jis niekada neatstos. Šiuo metu veikia ir mišrios mokyklos. Šiemet startavo Vilniaus lietuvių namų dvi nuotolinės klasės: viena skirta Europai, kitai – Amerikos žemynui. Kartais jungdavosi mokiniai net iš trylikos šalių. Anot A. Černiauskaitės, pandemija parodė daugybę būdų, svarbu, kad tikslas būtų tas pats. D. Asanavičiūtė prisiminė, kad prieš trejus–ketverius metus, dar būdama bendruomenės pirmininke, Jungtinėje Karalystėje bandė įkurti pirmąją „Skype“ mokyklą, bet idėjos įgyvendinti nepavyko, nes trūko gyvo kontakto. Vis dėlto socializacija, mokytojo dėmesys kiekvienam atėjusiam į klasę yra labai svarbūs. Šiuo metu ji žino nemažai puikiai veikiančių virtualių mokyklų, bet siūlė šio būdo nelaikyti panacėja – reikia naudoti įvairius būdus.

Melburno Baltijos lituanistinė mokykla

Kalbant apie ugdymo metodus ir autoritetus buvo prisimintas mokslininkų patarimas kalbėti ne tik su mokinių tėvais, bet ir rasti būdus prisibelsi į pačių vaikų, ypač paauglių, sąmonę. Ilgametis Airijos lietuvių švietimo ekspertas, pirmosios ir gausiausios „4 Vėjų“ lituanistinės mokyklos Dubline įkūrėjas ir vadovas Arūnas Teišerskis nepaneigė, kad mokytojo autoritetas yra daug lemiantis. Jis tvirtai tiki, kad investicija į mokytoją turi būti pati didžiausia. Lituanistinio švietimo specialistas neatmetė ir metodinių dalykų svarbos. Jo mokykloje galioja užduotis – kiekvienas mokinys turi susirasti draugą, ir tai yra mokytojo pareiga. Juk žinoma, kad vaikai į mokyklą eina dėl draugų, o tada kalbos mokymasis tampa kaip „šalutinis poveikis“. Mokiniam reikia natūralaus bendravimo, todėl ir esant nuotoliniam mokymui A. Teišerskis siūlo rengti stovyklas, suvažiavimus. Tiesiogiai tarpusavyje kontaktuoti svarbu ir patiems mokytojams. Anot švietimo eksperto, norint specialistus pritraukti į mokyklas reikia imtis tam tikros taktikos. Galima atrasti žmonių, kurie neturi pedagoginio išsilavinimo, bet turi motyvaciją ir pašaukimą. Pradėta bendradarbiauti su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis dėl formalaus išsilavinimo tokiems specialistams suteikimo, bandoma pašalinti biurokratinius trikdžius.

Seimo narė D. Asanavičiūtė patvirtino, kad visos mokyklos nori specialistų, turinčių pedagoginį išsilavinimą. Dabar daug tokių, kurie užsiima su vaikais iš idėjos, savanoriauja. Ji viliasi, kad pakeistas įstatymas pakeis situaciją. A.

Černiauskaitė priminė, kad jau penkerius metus vyksta mokytojams lituanistams mokymai, kuriuose jie gali sužinoti naujų ugdymo metodų, įgyti psichologijos žinių. Šiemet, pandemijos metais, jie vyko internetu, ir tai buvo puikiausias būdas sujungti mokytojus iš skirtingų kontinentų.

Prie diskusijos prisijungusi JAV Bostone dar 1949 m. įkurtos lituanistinės mokyklos atstovė Gaila Narkevičienė tikino, kad visos pasaulio lituanistinės mokyklos tarnauja tai pačiai misijai – lietuvių kalbos, kultūros ir istorijos puoselėjimui. Jei tėvai mano, kad vaikui užtenka virtuvinės kalbos, tai labai klaida, teigė ji. Mokykla yra lituanistinės kultūros, savimonės ir identiteto lopšys, todėl ji kreipėsi į diplomatus, Lietuvos ministerijų ir kalbų didaktikos specialistus skatindama kurti platesnę lituanistinių mokyklų koncepciją ir sistemą, kad tai nebūtų vien siauri kalbos kursai.

Rasa Mauragienė iš Australijos teigė, kad tėvai neveda savo vaikų į lituanistines mokyklas, nes patys praradę lietuviškos tapatybės jausmą. Ji ragino pačioje Lietuvoje pradėti stiprinti etnokultūros ir tapatybės ugdymą, kad tie, kurie dar tik išvyks, geriau suvoktų, jog pirmiausia jie yra lietuviai, o tik paskui globalaus pasaulio piliečiai. Rasa atkreipė dėmesį, kad krašte, kur palyginti nedaug naujai atvykusiųjų, mokyklos labai mažos. Čia renkasi jau trečios–ketvirtos kartos vaikai, norintys išmokyti lietuviškai. Jų tėvai kalba lietuviškai silpnai arba tai mišrių šeimų atžalos. Todėl negalima maišyti jų vienoje klasėje, nes poreikiai kitokie. Be to, mokyklose trūksta mokytojų.

Nomeda Vucianienė iš Klivlando, Ohajo valstijos, teigė, kad lituanistinėms mokykloms padėti surasti mokytojų galėtų pačios vietos lietuvių bendruomenės. Anot jos, lituanistinė mokykla nėra vaiko priežiūros, laisvalaikio praleidimo vieta, tėvai turi tai suprasti. Šiuo metu JAV gyvenanti lietuvė dėkojo už surengtą diskusiją ir sakė matanti didelį žingsnį į priekį sutvarkant sistemą. Ji pati grįžusi vieniems metams į Lietuvą bandė leisti vaikus į lietuvišką mokyklą, kad geriau išmokytų tėvų kalbos. Per tuos metus iš mokytojų sulaukė dažnų priekaištų, kad vaikai netaisyklingai kalba, rašo, nežino šalies istorijos. Nebuvo atsižvelgta, kad išeivijoje vaikai lietuviškas pamokas turi tik 4 val. vieną dieną per savaitę.

Marytė Newsom iš Kalifornijos valstijos, jau trisdešimt metų vadovaujanti Los Andželo Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai, akcentavo, kad būtina tokiose mokyklose vaikams sukurti šeimyninę atmosferą, kad jie pajautų, kaip gera bendrauti ir jaustis lietuviais. Ji siūlė organizuoti nuotolinį seminarą su

lituanistines mokyklas baigusiais jaunuoliais ir išgirsti jų nuomonę, kas juos traukė į mokyklą, ką ji suteikė.

Minėjimas Halo lituanistinėje mokykloje. LB nuotr.

Čikagoje, Lemonte, įkurtos Maironio lituanistinės mokyklos direktorė Goda Misiūnienė pasakojo, kad prieš pandemiją šią mokyklą lankė 720 vaikų. Lankytojų skaičius išaugo prieš devynerius metus įsteigus dvi mokymosi pamainas – galima rinktis penktadienio vakarą ar šeštadienį. Žinoma, pandemija skaičių sumažino, dabar mokinių pusšesto šimto. Direktorė pripažino susidurianti su visomis diskusijoje paliestomis problemomis. Anot jos, svarbu kurti draugišką atmosferą. Prieš pandemiją mokykloje dirbo apie šimtą mokytojų. Jie čia jaučiasi puikiai, dažnai po pamokų net šeštadieniais pasilieka pabendrauti ilgėliau. Svarbiausias sėkmingai dirbančios mokyklos vadovės patarimas – edukuoti tėvus, aiškinti jiems, kodėl lietuvių kalba svarbu, kad mokykla reikalinga ne kaip pigus auklės pakaitalas, kad ji padeda susiformuoti mūsų identitetui, pažinti lietuvišką kultūrą.

VDU Švietimo akademijos atstovė Vilma Leonavičienė kvietė užsienio lituanistinių mokyklų mokytojus į lituanistines studijas VDU Švietimo akademijoje, kurios šiemet liepos mėnesį vyksta tiek nuotoliniu būdu, tiek tiesiogiai. Studijų spektras labai platus – nuo draminių užsiėmimų iki filosofijos.

Norvegijoje esančios Oslo lituanistinės mokyklos „Gintaras“ vadovė Jolanta

Markevičienė pasakojo, kaip jiems pavyksta sėkmingai prisitraukti mokytojų specialistų. Lietuvių migracija į Norvegiją dar gana jauna, teigė ji, todėl atvyksta kvalifikuotų mokytojų, kurie pradėję dirbti lituanistinėje mokykloje vėliau savo diplomus pasitvirtina Norvegijos švietimo sistemoje. Ji įsitikinusi, kad tokie profesinį statusą turintys specialistai yra labai konkurencingi ir reikia pastangų juos išlaikyti. Ji nesutiko, kad nuotolinis mokymas reikalauja mažiau išteklių. Kad sudomintų vaikus ir jų pritrauktų, mokytojams prireikia didelių išteklių. Šios mokyklos mokytojos per pandemiją patiems mažiausiems 2–3 metų vaikams kūrė laidas, panašias į televizijos.

Norvegijos lietuviai Drameno lituanistinėje mokykloje ŽILVINAS. LB nuotr.

Toronto aukštesniųjų lituanistinių kursų (Kanada) mokytoja Brigita, dirbanti su vyresniaisiais 10–12 klasių mokiniais, pasidalijo džiaugsmu, kad šiemet iš Lietuvos gavo paramą vykdomam projektui „Lietuvos kultūros paveldo savitumas“, todėl galėjo pasikviesti septynis lietuvių dėstytojus. Tai buvo naudinga ne tik mokiniams – į pamokas buvo įtraukti ir jų tėvai. Dabar mokytoja svajoja išvežti savo mokinius į Lietuvą. Ji akcentavo mokyklos dalyvavimo vietos bendruomenės gyvenime svarbą. Mokytoja su mokiniais per Kūčias kasmet lanko Toronto lietuviškus senelių namus ir suteikia seneliams daug džiaugsmo. Už tai kartais mokykla sulaukia net jų finansinės paramos.

Iš diskusijos stebėtojų taip pat buvo sulaukta komentarų ir siūlymų. Vieni dėkojo savo tėvams, kad privertė eiti į lituanistinę mokyklą, kiti siūlė daugiau dėmesio

skirti mokymo kokybei, kasmet keisti mokymo turinį, pritaikant jį prie konkrečių mokinių, naudoti daugiau inovatyvių metodų. „4 Vėjų“ mokyklos Dubline vadovas A. Teišerskis tvirtino, kad visgi svarbiausia išugdyti reikiamas mokinių kompetencijas, o ne dirbti, kad ir inovatyviai, bet pagal konkrečią programą. Jis siūlė surasti vaikams tinkamas pagal amžių temas.

Lituanistinių mokyklų asociacijos (LMA) koordinatore D. Simonaitienė informavo, kad jau yra įkurta Lituanistinių mokyklų mokinių taryba, ir kvietė į ją jungtis aktyvius paauglius (maždaug 14-18 m.). Nuo rudens prasidės jiems skirtos panašios diskusijos ir forumai, kuriuose jie galės išsakyti savo vizijas ir padėti kurti pasaulio lituanistinių mokyklų savitumą.

Projektas „Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

www.pasauliolietuvis.lt

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.